

BØRNE NYTÅRSTALE

ORDET ER DIT

FORLØB 3:

HVEM TALER? DET GØR DU!

UDSKOLING 7.-9. KLASSE

LÆRERVEJLEDNING

LÆRINGSMÅL

At eleverne har kendskab til talen som genre

At eleverne har erfaringer med at forme deres synspunkter

TIDSFORBRUG

2 lektioner

MATERIALER

- Film: "Hvem taler? Det gør du?"
- Arbejdsark 3a: Fold en tale
- Arbejdsark 3b: Efter talen - en artikel
- Arbejdsark 3c: Efter talen - et læserbrev
- Arbejdsark 3d: Efter talen - SoMe
- Arbejdsark 3e: Min Verden. Verden og Mig
- Arbejdsark 3f: Find dit emne
- Arbejdsark 3g: Skriveopvarmning
- Arbejdsark 3h: Tips og tricks

FREM GANGSMÅDE

Om Forløb 3: Hvem taler? Det gør du!

Dette er forløb 3 ud af fire i undervisningsmaterialet Børnenes Nytårstale.

Formålet med forløb 3 er at introducere eleverne til talen som genre og motivere dem til at udtrykke deres synspunkter gennem en tale.

Øvelserne lægger op til drøftelser af forskellige former for taler, at eleverne øver sig i at reflektere over egne synspunkter og budskaber, samt at eleverne vejledes i at finde deres emne og bygge deres tale op.

Forløbet skal ende ud med, at eleverne skriver en tale

Der er flere øvelser i Forløb 3:

1. En klassedrøftelse med udgangspunkt i en film
2. En gruppeøvelse, hvor eleverne skal øve sig i talen som genre
3. En gruppeøvelse med udgangspunkt i dette års tv-tale
4. Individuelle øvelser om at finde sit emne og skrive sin tale

Øvelse 1: Hvem taler? Det gør du!

Se filmen 'Hvem taler? Det gør du!'

Facilitér en snak i klassen om taler med udgangspunkt i filmen.

Forslag til spørgsmål til facilitering af snak om film:

- Hvad handlede filmen om?
- Har I hørt en tale før?

Brug tavlen til at notere eksempler. Det kan være en hyldest til en person, der har gjort noget godt, en velkomst til en fest, en politiker, der taler på Christiansborg, Dronningen, der holder nytårstale, etc.

Bed eleverne tale i to minutter med deres sidekammerat om nedenstående spørgsmål. Eleverne kan også reflektere over spørgsmålene fælles.

- Fortæl om en tale, du har hørt. Hvad handlede den om? Hvorfor var den god? Kedelig? Var den spændende, lang, sørgelig, sjov?
- Hvis en tale skulle være en, jeg ville lytte til, hvordan skulle den så være?

Lav en hurtig opsamling. Lad de grupper, der har lyst, fortælle, hvad de talte om.

Øvelse 2: Fold en tale

Fortæl eleverne, at de nu skal lave en slags opvarmning til at skrive en tale. Inddel eleverne i grupper á tre. Print arbejdsark 3a "Fold en tale" til hver gruppe. I grupper skal de nu skrive en tale.

Fold arbejdsarket således, at første person skriver på folden, der har nr. 1, og som starter med "Tak fordi I er kommet! Jeg vil nu holde en tale om..." Eleven skal skrive ned til kanten. Herefter folder eleven arket, så kun fold nr. 2 er synlig.

På fold nr. 2 står en trykt sætning: "Og det mener jeg er så vigtigt, fordi..." Den næste elev skriver videre og folder talen således, at den sidste elev afslutter talen på fold 3, hvor den første sætning lyder: "Og her til sidst vil jeg gerne slå fast at..."

Eleverne skal vælge en fra gruppen, som læser talen højt for klassen. Talen slutter med "Godt nytår – og Gud bevare Danmark"

Øvelse 3: Efter talen

Begynd med at lade eleverne læse Marias nytårstale fra 2024. Du kan finde link til talen på under "Ekstra til læreren" nederst på forløbssiden.

Opgaven handler om, hvilke reaktioner, der kom efter Maria havde holdt den allerførste Børnenes Nytårstalen på tv d. 1. januar 2024, og derved hvilke påvirkninger eller indflydelse børn og unges stemmer kan have.

Del herefter klassen i tre grupper. En gruppe skal arbejde med artiklen fra Nordjyske (3b); en gruppe skal arbejde med læserbrevet fra Nordjyske (3c) og den sidste gruppe skal arbejde med opslaget fra facebookside "Børn og Unge i Aalborg Kommune" (3d).

Når grupperne er færdige med at læse og svare på de spørgsmål, der er knyttet til hvert arbejdsark, skal de fortælle resten af klassen, hvad de har læst og fundet ud af.

Når alle grupper har fortalt om de forskellige reaktioner på talen, tal da i plenum om, hvilke reaktioner klassen kunne tænke sig, der kom efter deres taler. Det kan både være helt nært, for eksempel på skolen eller i lokalmiljøet, men det kan også være bredere i samfundet og verden.

Øvelse 4: Min verden. Verden og Mig.

Fortæl eleverne, at de nu skal arbejde med at finde emnet for deres tale og de skal se en film med Josefine-Marie, som var en af de udvalgte talere i 2024. Hun giver tips og tricks til, hvordan man kan komme godt i gang med sin tale.

Fortæl eleverne, at de nu skal lave en øvelsen, der er inspireret af det, der hedder en "vennebog/venindebog", hvor venner og veninder kan skrive til hinanden om alt fra deres livret til håb for fremtiden. I denne udgave skal man svare på spørgsmål om sig selv.

Til øvelsen skal hver elev have arbejdsark 3e: "Min verden. Verden og Mig", som de skal arbejde med selvstændigt.

Formålet med øvelsen er, at eleverne zoomer ind på sig selv, på egne glæder, drømme og bekymringer og derfra bevæger sig udad mod verden.

Eleverne skal ikke fremlægge eller læse deres "Min verden. Verden og mig" op, men arbejdsarket kan gemmes som inspiration til at finde emnet for talen. Til yderligere at indkredse emnet og budskaber for talen kan eleverne arbejde selvstændigt med arbejdsark 3f: "Find dit emne".

Øvelse 5: Skriveopvarming

Forklar eleverne at de nu skal have sat gang i skriveriet. Fortæl eleverne, at når man skal i gang med at skrive, kan det være smart at fortælle hjernen, at NU skal der skrives. Det kan man hjælpe den i gang med ved at lave øvelserne i denne opgave.

Hver elev skal have arbejdsark 3g: "Skriveopvarmning", og arbejde individuelt. Forklar at de ikke skal bruge tid på at tjekke retstavning, og at de ikke behøver skrive skønskrift (man skal dog kunne læse det).

Vurder om det for eleverne vil være en hjælp at sætte et stopur i gang for at understrege, at det er en opvarmningsopgave.

Eleverne skal nu skrive deres tale og kan bruge arbejdsarket 3h: "Tips og tricks" til denne proces. De skal i næste forløb øve selve fremførelsen af deres tale.

EKSTRA TIL LÆREREN

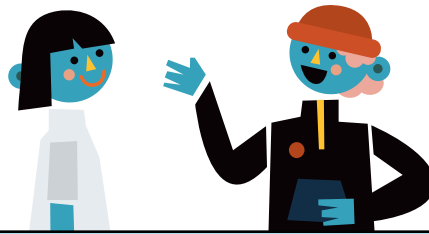
Lad eleverne lytte til/læse taler og tal om opbygning og virkemidler.

På forløbssiden (Forløb 3: Hvem taler? Det gør du!) kan du finde link til dette og sidste års Børnenes Nytårstale på tv, og en film med børn og unge, der holder taler: "Don't give up on adults"

På samme forløbsside kan du også finde links til flere danske taler, f.eks.:

- Statsministrenes nytårstaler siden 1940
- H.M. Dronningens nytårstaler
- Kronprinsesse Marys tale til Kronprinsens 50 års fødselsdag

På YouTube kan du finde berømte taler f.eks. Martin Luther King, Barak Obama, John F. Kennedy, Greta Thunberg osv

**NORDEA
FONDEN**
Vi støtter gode liv

TrygFonden

unicef
for alle verdens børn